

ר"מ בן טוסין
כ"א אלול תשנ"ב י"ח י"ג

תפילת חנה

1. שמואל א פרק א, יא-יד

(יא) ותדר נדר ותאמר ידוד צבאות אם ראה תראה בעיני אמתך וזכרתי ולא תשכח את אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו לידוד כל ימי חייו ומורה לא יעלה על ראשו: (יב) והיה כי הרביתה להתפלל לפני ידוד ועלי שמר את פיה: (יג) וחנה היא מדברת על לבה רק שפתייה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה עלי לשכרה:

2. ברכות דף לא עמוד ב

יתדר נדר ותאמר ה' צבאות, אמר רבי אלעזר: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, לא היה אדם שקראו להקדוש ברוך הוא צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות; אמרה חנה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד? משל למה הדבר דומה - למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו, בא עני אחד ועמד על הפתח, אמר להם: תנו לי פרוסה אחת! ולא השיחו עליו; דחק ונכנס אצל המלך. אמר לו: אדוני המלך, מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת?

אם ראה תראה, אמר רבי אלעזר: אמרה חנה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אם ראה - מוטב, ואם לאו - תראה, אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי, וכיון דמסתתרנא משקו לי מי סוטה, ואי אתה עושה תורתך פלסתר, שנאמר: (במדבר ה') ונקתה ונזרעה זרע. הניחא למאן דאמר אם היתה עקרה נפקדת - שפיר, אלא למאן דאמר אם היתה יולדת בצער יולדת בריוח, נקבות - יולדת זכרים, שחורים - יולדת לבנים, קצרים - יולדת ארוכים, מאי איכא למימר? דתניא: ונקתה ונזרעה זרע - מלמד, שאם היתה עקרה נפקדת, דברי רבי ישמעאל; אמר ליה רבי עקיבא: אם כן, ילכו כל העקרות כולן ויסתתרו, וזו שלא קלקלה נפקדת! אלא: מלמד שאם היתה יולדת בצער - יולדת בריוח, קצרים - יולדת ארוכים. שחורים - יולדת לבנים, אחד - יולדת שנים. מאי אם ראה תראה - דברה תורה כלשון בני אדם.

.....וחנה היא מדברת על לבה - אמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן זמרא: על עסקי לבה. אמרה לפניו: רבונו של עולם, כל מה שבראת באשה לא בראת דבר אחד לבטלה, עינים לראות, ואזנים לשמוע, חוטם להריח, פה לדבר, ידים לעשות בהם מלאכה, רגלים להלך בהן, דדים להניק בהן; דדים הללו שנתת על לבי למה, לא להניק בהן? תן לי בן ואניק בהן.

3. בראשית פרק יח, כו-לג

(לא) ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים: (לב) ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה: (לג) וילך ידוד כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקמו:

4. העמק דבר על בראשית פרק יח פסוק לג

(לג) וילך ה' וגו'. בשביל שלא רצה ה' שאברהם יבקש יותר ע"כ תיכף כאשר כלה לדבר נסתלק רוח"ק וכח הנבואה ממנו והבין א"א שאין רצון הקב"ה שיתפלל יותר. ע"כ. ואברהם שב למקומו. לאנשותיו שלא הוסיף להתבודד ולהתפלל. אע"ג שאפשר להתפלל גם בלא גלוי שכינה מ"מ הסיר מעליו עיון האלהות ושב למקומו. ועי' מש"כ להלן ל' כ"ה במשמעות מקומו כ"פ. שהוא ערך מדרגתו לפי הענין שמדבר שם:

5. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פא עמוד ב

דנתיא: (במדבר ל') אישה הפרם וה' יסלח לה - מה הכתוב מדבר? באשה שנדרה בניזיר ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין ומטמאה למתים. רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, אמר: ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה: צריכה כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר - על אחת כמה וכמה! כיוצא בדבר אתה אומר: (ויקרא ה) ולא ידע ואשם ונשא עונו, כשהיה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה, ומה מי שנתכוין לאכול שומן ועלה בידו חלב, אמרה תורה: ולא ידע ואשם ונשא עונו, מי שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב - על אחת כמה וכמה! איסי בן יהודה אומר: ולא ידע ואשם ונשא עונו - על דבר זה ידעו כל הרוזים.